

# KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.



Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto. Za inozemstvo 15 D. — Posamezna številka stane 50 para. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzert na pol strani 300 D, na 1/4 strani 150 D, na 1/8 strani 75 D, na 1/16 strani 50 D, na 1/32 strani 25 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blažnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg številka 3. — Ponatisi iz „Kmetovalca“ so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 4. Ljubljana, 28. februarja 1922. Letnik XXXIX.

Obseg: Neumesten ugovor proti uporabi umetnih gnojil in krmljenju močnih krmil! — Globoko obdelovanje zemlje. — Skrb za popek pri novorojenih teletih. — Posnemanje mleka. — Izsledovanje z rašljo podzemeljskih vodotokov, studencev, rudnih žil in kovinskih zakladov, ki so zakopani. — Klorov baker — bakrena pasta — bosnapasta. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Inserati.

## Neumesten ugovor proti uporabi umetnih gnojil in krmljenju močnih krmil!

V nekem slovenskem listu čitamo pod naslovom „Klic propadajočih“ nekake za splošnost neutemeljene ugovore proti uporabi umetnih gnojil in krmljenju močnih krmil. Dopis, ki je baje z dežele, reagira na strokovni spis, priobčen v 2. številki „Kmetovalca“, v katerem se priporočajo gori omenjene kmetijske potrebščine.

Ta način pisanja proti strokovnim člankom „Kmetovalca“, se nam vidi zelo pogrešen in neumesten za vsakega razumnega kmetovalca, ki zna zastopati koristi kmeta in mu želi napredka.

Pisec dotičnega spisa naj bo pomirjen z dejstvom, da je Kmetijska družba za Slovenijo prosvetna organizacija, katere naloga je skrbeti za procvit in napredek vseh panog kmetijstva. Štejemo si v sveto dolžnost ohraniti našo živino, kakortudi polja v teh slabih časih na oni stopnji, na kateri bo mogoče nadaljevati uspešno delo, posebno, ker želimo našemu kmetu resnično vse dobro, dasi poznamo težkoče marsikaterih kmetovalcev, vsled katerih ne morejo slediti našim nasvetom.

To naše delovanje žanje najlepši uspeh v tem, da najdejo strokovni spisi, priobčeni v „Kmetovalcu“, najglasnejši odmev pri našem kmetiskem stanu. To nam priča pridno nakupovanje in naročevanje vseh kmetijskih potrebščin, ki jih priporoča „Kmetovalec“.

Kako dobro pa se naš kmetovalec zaveda letošnje velike potrebe po močnih krmilih in se skrbno zanima zanje, je razvidno iz tega, da jih je bilo doslej v Sloveniji

potom različnih kmetijskih organizacij prodanih že preko 20 vagonov in to brez otrobov. V tem pa nikakor niso vštete množine, ki so se in se še razprodajajo potom trgovcev, četudi dražje, kakor jih nudi Kmetijska družba svojim udom. V splošnem je treba letos v Sloveniji zabeležiti veliko povpraševanje po močnih krmilih!

Kaj pa upravičuje uporabo močnih krmil?

Da ne shujša govedo, ki v hlevu mirno stoji in nič ne proizvaja, se ne debeli, ne rase, ne dela ter ne molze, mora dobiti na 100 kg žive teže samo za ohranjanje svojega telesa na dan 60 gramov prebavljivih beljakovin v pokladani krmil. Če pa naj molzna krava ne shujša, pa mora dobiti poleg teh ohranjujočih beljakovin posebej za vsak liter proizvajajočega mleka še 50 gramov prebavljivih beljakovin.

Če računimo 1 kg otrobov, ki vsebujejo 100 gr beljakovin 10 kron, stane 50 gramov, s katerimi se pridobi brez škode za kravo en liter mleka, 5 kron. S petimi kronami v močnih krmilih kupljenih beljakovin proizvajamo torej en liter mleka, ki pa se prodaja po 8 do 10 K. Če se pa vzame množina beljakovin ribje moke ali lanenih tropin pokaže račun, da je krmljenje teh tečnih krmil še veliko bolj dobičkanosno.

V takih okoliščinah je predržno zanašati se samo na državno podporo za nakup močnih krmil, in oni kmetovalec, ki z „bridkim nasmehom“ bere naša priporočila močnih krmil, naj se nikar ne šteje med razumne kmetovalce! „Bridek nasmeh“ naj raje velja dejstvu, da močnih krmil primanjkuje in da jih pri najboljši volji ni mogoče toliko dobiti, kakor jih „razumni“ kmetovalci brez tistih šušmarjev, ki bi radi iz nič nekaj naredili, po tekoči tržni ceni zahtevajo.

Tudi visokost cene živini, ki jo primerja pisec omenjenega spisa, je namenoma napačno podana; kajti, če se smemo na resničnost tedenskih tržnih poročil omenjenega lista samega zanašati, je cena živini notirala dne 18. januarja t. l. 24 do 30 K za kg žive teže in ne kakor on trdi od 8 do 20 K.

S takim hujskanjem pač ne bomo dvignili blagostanja najvažnejšega stanu v državi, še manj pa njega izobrazbo! Rajše en liter vina manj! Namesto njega pa 5 kg otrobov, kar bo bolj zdravo za kmetovalca in v veliko korist njegove živine ter njegovega gmotnega položaja.

## Globoko obdelovanje zemlje.

Bliža se pomlad in z njo novo življenje v naravi. Treba bo zemljo pripraviti za rastlinstvo, torej jo zrahljati, zorati. Našim kmetom ne moremo nikdar dovolj priporočati, da svojo zemljo globokeje obdelujejo. Ni ga boljšega sredstva, da zboljšamo rodovitnost tal in povečamo pridelke, kakor je ravno globoko oranje. Četudi se je o tem vprašanju že veliko pisalo in govorilo, vendar se dosedaj pri naših kmetovalcih ni našlo še onega umevanja, kakor bi bilo želeti. Prednosti, ki jih daje globoko obdelovanje zemlje, so velike:

1. Z njim omogočimo koreninam, da lažje poženejo v globočino. Dolgo časa se je domnevalo, da kmetijske rastline ne potrebujejo globoke zemlje, ker nimajo dolgih korenin. Toda to je nepravilno. S poskusi se je dognalo, da poganjajo v rahli zemlji žito, detelja in druge rastline svoje korenine po cel meter in še globokeje. V plitki zemlji seveda ne morejo tako globoko poganjati, ker jim trda plast tega ne dopušča. Če se pa ta plast zrahlja in s tem pripravi rastlinskim koreninam prostorno, globoko in zdravo bivališče, se te krepko razrasejo in naberejo več redilnih snovi, vsled česar se tudi gorenji del rastline bolje razvije.

2. Globoko obdelana zemlja ne trpi toliko od vlage in suše, kakor plitko obdelana. Plitka zemlja se ob trajajočem deževnem vremenu kmalu napije z vodo ter postane blatna, ker voda ne more v globočino. Setev se vniči ali da le pičle pridelke. V globoko obdelani zemlji se pa vlaga enakomerno razdeli in zemljo dobro in globoko namoči. Spomladi se taka zemlja hitreje osuši in se zamore preje obdelati. Nasprotno se v suši taka tla ohranijo več časa vlažna, ker se spodnje zrahljane plasti ne posušijo tako lahko, kakor gornje plasti. Rastline krijejo svojo potrebo po vlagi tudi iz mnogo večjega prostora, iz globine, kamor razpredejo svoje korenine. Torej suša in moča manj škodujeta na globoko obdelani zemlji.

3. Pri globokem obdelovanju zemlje se poveča rodovitna zemlja. Spodnje zemeljske plasti imajo mnogo redilnih snovi, ki pa rastlini toliko časa ne koristijo, dokler ta ne more s svojimi koreninami do njih. Z rahljanjem tal se pa ta odprejo in nudijo rastlinam bogat vir hranil. Zrak, vlaga, toplota, gnoj, rastlinske korenine zamorejo tedaj bolj globoko delovati in izpremenijo v kratkem času tudi bolj globoke plasti v rodovitno prst.

4. Na globoko obdelani zemlji rastline boljše uspevajo in so manj podvržene boleznim. Ker ima na pr. žito krepke korenine in močnejše poganjke, mnogo manj poleže, nego na plitkem zemljišču. Krepkejše rastline so bolj odporne proti boleznim kakor slabotne. Plevel se s takim obdelovanjem lažje zatira.

Te točke nam jasno pokažejo velikanske koristi, ki jih imamo z globokim obdelovanjem zemlje. Za to pa potrebujemo boljših plugov, ki bodo izlahka obračali zemljo tako globoko, kakor si želimo in kakor je potrebno. Pri tem se pa moramo držati še naslednjih načel.

Če je spodnja plast še sirova, ne smemo zemlje kar naenkrat pregloboko orati. Če naenkrat spravimo preveč puste zemlje v zgornjo rodovitno plast, jo s tem za nekaj časa le poslabšamo, ker se mora sirova zemlja popreje na zraku, v mrazu, dežju in solncu šele razkrojiti, kar pa je tembolj težavno, čim bolj debela je plast. Če hočemo delati brez nevarnosti, vzamemo zaenkrat rajše podzemski plug, ki spodnjo plast samo zrahlja, toda je ne zmeša z zgornjo. Ako pa imamo samo navaden plug, potem orjemo vsako leto le po nekaj centimetrov globokeje ter pridemo na ta način do tistega globokega oranja, ki je za nas najbolj dobičkanosno.

Najbolj priporočljivo je opraviti globoko oranje jeseni, da more zemlja, ki jo spravimo na vrh, pozimi dobro sprhneti in razpasti. Najbolje je pričeti z globokim oranjem tam, kamor mislimo saditi krompir in druge okopavine.

Neobhodno potrebno je, da globoko preorano zemljo dobro pognojimo s hlevskim gnojem, pa tudi z umetnimi gnojili.

Mokrotna zemljišča moramo, preden jih začnemo globoko obdelavati, dobro osušiti, kajti prednosti globokega obdelovanja pridejo v polni meri do veljave samo na osušenem zemljišču.

Opozarjati moramo pa tudi na škodljivost globokega oranja tam, kjer je spodnja zemeljska plast samo kamenje, grušč ali pesek. V takih legah seveda ne smemo globokeje orati, kakor nam kažejo dosedanje izkušnje.

Povdariti je pa treba, da potrebujejo globoka tla nekoliko več gnoja, ker se ta mora razdeliti na večjo površino. Prav uspešno učinkujejo na taki zemlji umetna gnojila, ki obogate zemljo na hranilnih snoveh za rastline. Nujno priporočamo kmetovalcem, da po možnosti poskrbe za globoko obdelovanje zemlje, kajti večji pridelki jim bodo v obilni meri poplačali trud in stroške.

## Skrb za popek pri novorojenih teletih.

Ciril Prijatelj.

Naši kmetovalci se premalo zavedajo, kako važno je pri skotitvi mladičev pravilno ravnanje s popkovino. Koliko najrazličnejših kužnih boleznih pri teletih, da omenimo le hromoto, belo grižo telet, jagnjet in pujskov itd., inajo svoj izvir v glivicah, ki pridejo vsled nesnage in nepravilnega ravnanja skozi odprti popek v telo, kjer povzročajo največkrat pogin živalce.

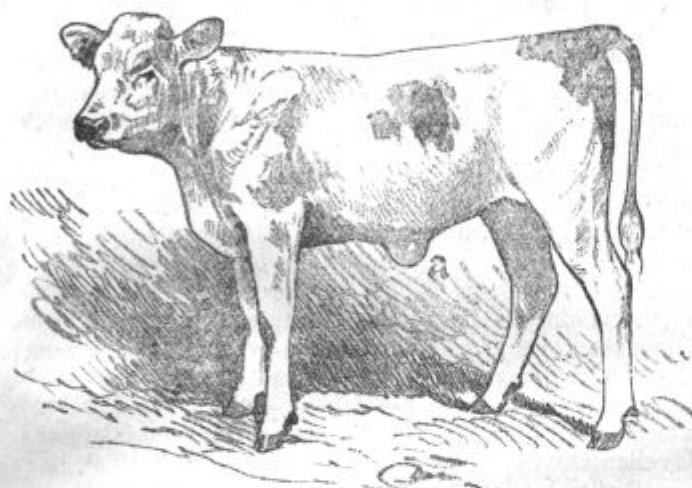
Ker tvori popek na novorojencu odprto rano, je treba pri vsakem porodu skrbeti v prvi vrsti za največjo snago v hlevu. Ležišče, kjer bo rodila žival, se mora pred porodom razkužiti, najbolje z apneno vodo ter nastlati s snažno in suho slamo. Previdni in skrbni živinorejci imajo celo v to svrhu pripravljeno snažno platneno rjuho, da pride novorojenec najpreje nanjo. Rjuha se potem dobro opere in shrani za prihodnji slučaj poroda. To skrbno ravnanje popolnoma prepreči okuženje rojene živali.

Pri porodu se popkovina ponavadi sama od sebe pretrga. V primeru pa, da se to ni zgodilo, prerežemo popkovino z nožem ali s škarjami za dlan pod popkom. Pri tem delu pa ne smemo vleči za popkovino, ker bi se lahko ranilo popek, na katerem se kmalu pokaže vnetje. Iz ostanka popkovine se iztisne kri in najmanj,

kar se mora zahtevati od vsakega živinorejca, je, da popkovino izpere s  $\frac{1}{2}$ % lizolovo vodo, ki jo mora ineti vedno pri roki. (Lizolova voda se pripravi na ta način, da se eno malo kavino žličko lizola vlije na 1 liter vode.)

To izpiranje popkovine se mora vršiti prav previdno z majhno in čisto gobico ali pa mehko platneno cunjico, in sicer najbolje vsak dan, dokler se popkovina ne posuši. Paziti se mora, da krava ne oblizava popkovine, ker se lahko pripeti, da liže mati namazano popkovino s tako silo, da ga napol iztrga.

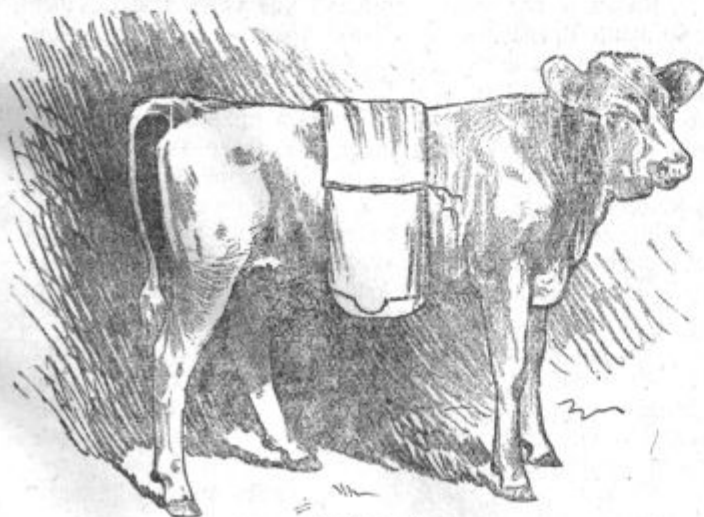
Ako se na popku naredi otekline, podobna buli (glej podoba 3.), potem je to vedno znamenje, da je bilo tele skozi popek okuženo.



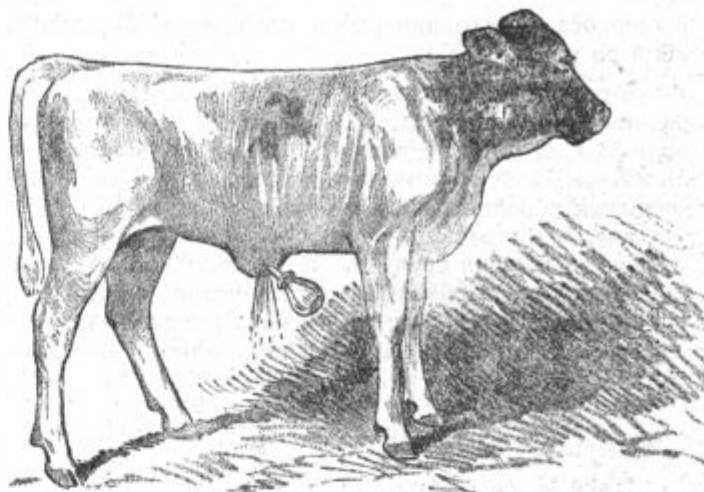
Podoba 3.

Največ takih telet, ako ni hitro živinozdravniške pomoči, pogine že tekom nekaj tednov. Od 100 obolelih žrebet jih pogine 60—70 in od 100 telet in jagnjet pa 30 do 40 vsled hromote. Pri tej bolezni, ki navadno nastopi po okuženju skozi popek, se prikažejo na sklepih nog vroče in boleče otekline, podobne bulam, ki se včasih odpro in izcejajo gnoj. Tako obolele živalce ponajveč leže, ne sesajo, postanejo driskave, hitro hujšajo, težko vstajajo in slednjič vsled oslabelosti poginejo. Oni mladiči pa, ki sčasoma okrevaljo, slabo rasejo in ostanejo bolehalvci. Takih telet seveda ni vzrejati za pleme!

Kakor hitro nastane na teletovem popku bula, kakor kaže pod. 3., je takoj skrbeti za pomoč. Če se bula hitro zgnoji, na zunaj predre in kri še ni zastrupljena, je tele



Podoba 4.



Podoba 5.

navadno rešeno. Dozoritev bule se pospeši, če se na njo poklada kolikor mogoče vroče kuhano laneno seme. Obkladek naj se priveže s primerno vrečo okrog trupla, kakor kaže podoba 4. V pravem času prerezati bulo je zelo dobro. To pa naj stori le živinozdravnik, ki se ga naj pokliče takrat, ko je postala bula nekoliko mehka. Predolgo čakati, da se bula sama odpre, ni dobro, kajti čimprej se dozorela bula predre, tem manjša je odprtina in hitreje je zaceljena. Pri dolgem čakanju se lahko tudi bula na znotraj odpre in gnoj potem lahko na prav nevarna pota zaide, kar povzroča gotov pogin živali. Prerezana bula se po navodilu živinozdravnika potem vsak dan po dvakrat izpira z lizolovo vodo, kakor kaže podoba 5. V osmih dneh je taka bula zaceljena.

## Posnemanje mleka.

Franc Malásek, strokovni učitelj na Grmu.

Tam, kjer se mleko more po primerni ceni prodati sveže, je gotovo taka njegova uporaba najboljša in najenostavnejša. Gospodarju, ozir. gospodinji ni treba, da bi si nabavljala dragih naprav in mleko se hitro vnovči.

Drugače pa je tam, kjer se vsled oddaljenosti od porabnikov svežega mleka ne more vnovčiti, to je zlasti v krajih, oddaljenih od mest ali industrijskih krajih in v krajih, ki ne leže blizu prometnih zvez. Tam je treba podelati mleko v trajnejše proizvode, ki preneso daljši transport. Taka proizvoda sta sirovo maslo in pa sir.

V svrhu izdelovanja sirovega masla posnemajo naše gospodinje mleko še na jako preprost način. Mleko puščajo po več dni stati v plitvih latvicah, ki jih postavljajo na hladen prostor in smetano, ki se je nabrala na vrhu, posnemajo z zajemalko ali z žlico. Pozimi tako posnemanje še gre, poleti se pa smetana iz mleka le težko izločuje in preden splava na vrh, se mleko pod njo že skisa.

Taka kislá smetana se ne samo težko pinji, ampak dá tudi manjvredno, kisló ali celo žarko maslo.

Namesto sladkega posnetega mleka, dobimo kisló mleko, ki se sicer lahko porabi za hrano, ampak v naših krajih (posebno na Dolenjskem), kjer so ljudje bolj vajeni na vino in sadjevec, ga posebno ne čislajo in tako se dragoceno posneto mleko porabi dostikrat samo za krmo prasičem.

Napredna in preudarna gospodinja bo torej morala skušati, da smetano in mleko bolje izkoristi in vnovči. V to svrhu si bo predvsem nabavila posnemalnik, ki

ji omogoča, da posname lahko sveže, še sladko mleko, takoj po molži.

S posnemalnikom se lahko mleko takoj sveže in temeljiteje posname. Najbolj se da mleko posneti pri toploti 35° C. Pri posnemanju z žlico ostane najmanj 1% do 2% tolišče še v posnetem mleku, medtem ko jo posnemalnik popolnoma pobere. Maslo, pripravljeno iz take smetane, je prvovrstno in se prodaja dosti dražje, navadno pod imenom čajno maslo. Pa tudi skuta, pripravljena iz posnetega mleka, je veliko boljše in se dosti boljje vnovči, nego skuta iz preveč kislega mleka. Ako je ne moremo prodati sveže, jo predelamo lahko v dober sir za domačo porabo ali pa za prodajo.

Pa že slišim ugovor: „Posnemalnik je silno drag in se ne izplača.“

Treba je torej, da računimo, ali se izplača ali ne.

Posnemalnik, s katerim posnamemo na uro lahko do 60 litrov mleka, stane sedaj kakih 2000 do 2500 kron. Ako se ne izplača, da ga kupi posestnik sam, pa naj si ga nabavijo trije, štirje gospodarji skupaj. Recimo, da imajo štirje posestniki vsak po tri krave, od katerih mleko lahko oddajajo, in da molze vsaka krava povprečno po 5 litrov na dan. V tem primeru da vsaka krava na leto 1500 litrov mleka, kar ni veliko računano, kajti imamo tudi dosti boljših mlekarič. Štirje posestniki dobijo torej od 12 krav 18.000 litrov mleka na leto. Ker primanjkuje pri nas močne krme, računimo lahko, da ima mleko le kakih 3—3½% tolišče. Pri navadnem posnemanju z žlico ostane najmanj 1%, torej ena tretjina te tolišče v posnetem mleku, ako pa posnemamo s posnemalnikom, dobimo eno tretjino tolišče več. Sto litrov s posnemalnikom posnetega mleka z zgoraj navedeno množino tolišče, dá 3½ kg prvovrstnega, čajnega masla. Iz 18.000 l mleka dobimo torej na leto okroglo 630 kg čajnega masla. Ako posnamemo to mleko z žlico, dobimo iz istega mleka za eno tretjino manj masla, torej samo 420 kilogramov in še to maslo slabejše kakovosti. Letna izguba znaša torej 210 kilogramov čajnega masla. Tako maslo se sedaj, na pr. v Novem mestu, prodaja po 160 K kg, medtem ko se za navadno sirovo maslo dobi samo 120 K kg.

Če posnemamo s posnemalnikom, dobimo od zgoraj omenjene množine mleka na leto 630 kg masla po 160 K, za katerega izkupimo 100.800 K. Ako isto množino mleka posnamemo z žlico, dobimo le 420 kg navadnega masla, za katerega stržimo, po 120 K za kg, skupaj le 50.400 K, torej za 50.400 K manj, ali kratko rečeno komaj polovico toliko kakor pri rabi posnemalnika. V prvem primeru vnovči gospodinja liter mleka s 5 K 55 v, v drugem pa le z 2 K 70 v. K temu je treba prišteti še vrednost posnetega mleka v znesku 2 K za 1 liter. Ali se izplača nabava posnemalnika? Gotovo in sijajno!

Fino (čajno) maslo se pa tudi lahko v oddaljenejših kraje pošilja nego navadno iz kisle smetane napravljeno sirovo maslo. V velikem mestu, n. pr. v Ljubljani, v Zagrebu itd., si lahko pridobimo stalne odjemalce in stržimo za maslo lahko še več kakor tu navedeno. Saj dobrega čajnega masla povsod primanjkuje. Torej proč s starokopitnostjo in zanikrnostjo, na dan z dobrimi in pravnimi stroji, le tako bomo v kmetijstvu napredovali in si izboljšali svoj gmotni položaj.

Da se olajša gospodinjam nabava posnemalnikov, bi pa bilo umestno, da jih ima Kmetijska družba v zalogi.

## Izsledovanje z rašljo podzemeljskih vodotokov, studencev, rudnih žil in kovinskih zakladov, ki so zakopani.

(Odgovor na 14. vprašanje.)

Tako izsledovanje vode, rude in zakladov je bilo običajno že v starem veku (Mojzesova palica v sv. pismu!). V srednjem in pričetku novega veka se je pripisavalo čarobni rašlji velik pomen, dokler ji niso učenjaki, ki pa niso imeli dovolj znanja, odrekli vsako vrednost in so jo proglasili kot praznovrstvo. Vera v rašljo do dandanes ni prenehala, navzlic prejšnji obsodbi učenjakov, ki pa dandanes fenomen rašlje priznavajo in ga skušajo znanstveno utemeljiti.

Čudežni pojav rašlje (fenomen rašlje) se ne da tajiti, toda prav ga je razkladati in mu predvsem ni pripisovati nikake nadnaravnosti ali ga celo staviti v zvezo s čarjanjem.

Rašlja sama ni ničesar bistvenega pri izsledovanju, ampak je v rokah izsledovalca samo mehanično sredstvo tozadevni pojav vidnega ali vsaj vidnejšega storiti ter se lahko primerja s kazalcema na uri. Ura ostane ura in gre, če ima kazalca ali ne, vendar sta potrebna, če naj pokažeta dnevni čas, zaradi katerega je ura narejena. Človeška roka je bistven del, ki povzroči čudežni pojav in rašlja le pomaga ta pojav vidnega narediti, zato je oblika in kakovost rašlje postranska stvar in vsak izsledovalec se poslužuje rašlje, ki se mu vidi najprikladnejša. Izveden človek dela lahko tudi brez rašlje.

Rašlja je prastar slovenski izraz za vsak odlomek suhe rogovilaste veje. Trirogljata rašlja, ki se rabi pri izsledovanju, je pozneje to ime obdržala le za izraz vodosledne ali rudosledne naprave. V nekaterih krajih imenujejo Slovenci rašljo tudi „božično šibo“, katero ime prihaja posredno iz poganskih časov. Poganski Slovenci in drugi narodi so pripisovali poletni (kresovi) in zimski noči, ko sonce zopet prične nižje, odnosno višje, prihajati (dan se prične krajšati ali daljšati) posebno čarobno moč. V kristjanskih časih so to čarobno zimsko noč prenesli na noč pred sv. Tomažem (21. decembra) in so jo imenovali Tomaževo noč, kar se je dejanski strinjalo s pričetkom višjega vzhajanja sonca, a večina jo je prenesla na sveti večer, na katerem še dandanes uganjajo razne vraže. Ker so rašlji pripisovali čarobno moč, zato so jo odrezali s posebnimi ceremonijami raz določene vrste drevesa na sveti večer in jo imenovali tudi „božično šibo“.

Rašlja je navadno trirogljasti kos veje. Izsledovalec trdo prime krajša roglja, z vsako roko enega, pritisne kolmoča k životu in podlaket z daljšim tretjim rogljem v od r a v n o, pred seboj drži. Tako opravljen hodi počasi po prostoru, ki ga preiskuje in kjer mu konec rašlje na eno ali drugo stran bolj vleče, tja ubere svoje korake. Nad podzemeljskim vodotokom, rudno žilo ali zakopanim zakladom pa se konec rašlje z večjo ali manjšo silo k tlom nagiblje in se reče „t u k a j r a š l j a v d a r j a“. Rašlja pa vdarja iz raznih razlogov, zato to vdarjanje ni še merodajno in šele kopanje ali vrtnenje v zemljo mora potrditi, če se res pride do vodotoka, studenca ali rudne žile.

Vseeno je, če je rašlja lesena ali pa narejena iz kake bolj tanke ali debele kovinske žice, odnosno palice. Tudi oblika je postranska stvar, poglavitno je, da tvori podaljšek spodnjega dela roke, vsled česar je nagibanje, odnosno vdarjanje vidnejše.

Kako se pojav rašlje po najnovejših preizkusih znanstveno tolmači?

Vsled kemijskih izprememb v mišičevju (mesu) človeka se pojavljajo električni toki, ki jih povzročata mlečna kislina, ki učinkuje na koloidne, neznansko majhne drobce beljakovin. Ti električni toki mišice človeka, ne da bi hotel, krčijo ali raztezajo in če ima rašljo v roki, se to gibanje mišičevja rok prenese v gotovih primerih na rašljo in tako dejanski postane rašlja „kazalec“, kakor smo gori povedali, iz česar jasno sledi, da je rašlja postranska, četudi potrebna reč.

Skozi zemeljska tla vodijo neprestano električni toki, ki doslej niso še dovolj proučeni. Ti toki se v dobrih vodljivih elektrike (vode, kovin) kopičijo, dočim se v slabih prevodnikih izgubljajo.

Električni zemeljski toki se prevržejo in vplivajo na električni tok v mišičevju človeške roke in v zvezi z živci krčijo ali raztezajo mišice roke in ona neodvisno od človeške volje prenese krčenje ali raztezanje na rašljo. Na vodoslednika ali rudoslednika z rašljo ne vpliva zemeljski električni tok in njegove izpremembe, ampak prevrženje (medifikacija) toka v električnem polju. Je pa še polno razlogov, ki motijo delo izsledovalca, toda v te podrobnosti šegati gre čez namen tega spisa, ki naj naše bralce le v splošnem pouči. Če gre izsledovalec po delno neprevrženem električnem polju, t. j. n. pr. na obširni rudni žili in na prostoru, kjer ima talna voda enakomerno gladino, tamkaj ne občuti ničesar in rašlja nič ne pokaže.

Končno še nekaj važnega. Ni vsakdo za vodosledca ali rudosledca z rašljo in razmeroma je malo ljudi, katerim se roka zvrta (reagira) na podzemeljske prevržene električne toke. Med tem malim številom so pa zopet nekateri tako občutljivi, da silno ter na veliko globino reagirajo in če imajo potrebne znanosti, morejo celo brez rašlje ali s presojo posebnih vdarcev rašlje določiti material učinkujoče in uginiti približno globočino iskane snovi. Dobri izsledovalci se čutijo po delu z rašljo telesno utrujene, kar spričuje sodelovanje živcev. Izsledovalec mora vso pozornost edinole na rašljo omejiti, se ne sme z ničemer pustiti motiti in najbolje je, če je golorok do rame, ker obleka in kar je na njej more imeti vsled drgnjenja moteči električni tok, ki na električni tok roke ali vsled sestavin obleke izolirajoče vpliva. Instrumentov, ki bi nadomestovali pri izsledovanju človeško roko z njenimi biološkimi lastnostmi, se doslej še ni posrečilo izumiti, dasi se skuša tudi to doseči.

**Dostavek:** Naknadno, ko je bil gorenji spis že postavljen za prejšnjo številko „Kmetovalca“, in ki ga iz tehniških razlogov ne gre popravljati, smo dobili obvestilo, da je pravó slovensko ime za tako rogovilasto vejo (rašljo), s katero se izsleduje voda ali ruda, „bájanica“. Odslej naprej bo vsekako kazalo se edinole tega pravega slovenskega imena posluževati. Znano pa nam je, da je izsledovanje vode in rude s tako rogovilasto vejo še iz starih časov med Slovenci v nekaterih krajih znano in v ljudno prosimo vse one, ki poznajo kak drugi izraz za bájanico, da ga nam sporoče.

Eden najstarejših udov naše družbe in dolgoletni odbornik g. grof Barbo, graščak v Rakovniku, nam pa piše z ozirom na tozadevni odgovor v zadnji številki „Kmetovalca“ tole:

„Naprava za izsledovanje podzemeljski vodotokov in studencev, odnosno njena sestava, se nahaja kot tajnost v nekaterih rodovinah že približno nad 100 let. Izumitelj bájanice je baje neki francoski abé (duhovnik), ki je za časa francoske revolucije v 18. stoletju pobegnil v Nemčijo. Slučajno sem se pred dvema leti seznanil z imejteljem take priprave, ko se je ravno vračal s potovanja zaradi izsledovanja vode. Ker sem se za to zanimal

in sem bil nekaj dni z njim skupaj, mi je svojo precej enostavno napravo pokazal in tudi način, kako podzemeljsko vodo izsleduje. Uspeh je bil zame presenetljiv. S to pripravo je on že v mnogih primerih ne le našel vodo, ampak tudi natančno določil v kakšni globočini se nahaja. Če je pod zemljo sploh kaj vode, četudi več sto metrov globoko, ve natančno povedati, na katerem mestu je najobilnejši vodotok in v kateri globočini. Samo-obsebi je umevno, da se z bájanico veliko ceneje pride do uspeha, kakor če se pokliče geologa, ki je še tako znanstveno poučen in ima izkušnje, kajti na podlagi izreka geologa se mora na več krajih kopati in včasih več metrov od kraja, kjer se voda dejanski nahaja. Lastnik te naprave ne proda in tudi ne izposodi, kajti le on sam z njo deluje. Njegov naslov je: Nepomuk pl. Jackovsky, Schreiberau v Pruski Šleziji. Imenovani je skozinskoz zanesljiva oseba in je glede svojih zahtev zelo skromen.“

H gorenjem poročilu g. grofa Barba pristavimo, da ga naš današnji spis itak pojasnjuje ter se nikakor ne sme misliti, da je na bájanici kaka tajnost, za katero vedo le gotove osebe, in da ni na kakovosti bájanice prav nič ležeče. Šef-geolog dunajskega državnega geološkega instituta, ki je posebno občutljiv izsledovalec, se n. pr. poslužuje bájanice, ki je narejena iz preproste spiralne zmeti.

## Klorov baker — bakrena pasta — bosnapasta.

Klorov baker je svetlozelena, mazljiva tvarina (kasha), ki, zmešana s primerno množino vode, da takoj uporabno škropivo za škropljenje trt proti peronospori. To sredstvo je zelo stanovitno, se ne pokvari ne na mrzlem in ne na gorkem prostoru, celo če se ga hrani v odprti posodi ne izgubi nič na učinkovitosti. Vinogradniki, ki so poskusili zatirati peronosporo z bosnapasto, so bili skoro vsi zadovoljni. Priobčujemo še nekaj izjav onih, ki so že s tem škropivom delali.

Janez K e n e, posestnik v Dedji vasi: Škropil sem samo z bosnapasto, in sicer 4. 6., 11. 6., 18. 6. in 1. 7. 1921. Učinek tega škropiva je bil popolnoma dober. Pripominim, da sem škropil 11. 6. po toči.

Jernej Č r n k o, posestnik v Jarenini: Pri prvem škropljenju sem pridjal bosnapasti salojidina, toda poznalo se je vkljub močnemu škropljenju prav malo. Drugič sem pridjal pol kilograma apna na 100 litrov vode, da se je vsaj nekoliko poznalo, to pa le zaradi tega, da sem bolje razločil. Uspeh škropljenja z bakrenopasto je bil jako dovoljen.

Blaž T o m i n c, nadučitelj v Globokem: Škropil sem dvetisoč zelenih cepljenk samo z bosnapasto. Učinek je bil najboljši, ker so vse cepljenke ostale zdrave.

Ljud. S a g a d i n v Ptuj: Smelo trdim, da je bosnapasta dobro sredstvo proti peronospori, toda mora se pridjati nekoliko ugašenega apna.

Alojz K i r a n, posestnik v Bučki, Dolenjsko: Škropil sem z bosnapasto natančno po navodilu. Imel sem krasen uspeh. Ker je narejanje škropiva mnogo enostavneje kakor z modro galico, bom odslej le z bosnapasto škropil.

Podružnica Št. Janž na Dolenjskem: Uspeh škropljenja z bosnapasto je bil boljši kakor z modro galico. Kjer je bilo škropljeno z bosnapasto ni bilo opaziti nobenega sledu peronospore. Pričakovati je torej, da bodo naši vinogradniki v prihodnjem letu škropili večinoma z bosnapasto.

Podružnica Cirkovce pri Ptuj: Ker smo dobili bosnapasto prepozno, smo le drugič in tretjič z njo škropili. Učinek je bil dovoljen. Listje je ostalo zeleno, grozdje in trte so lepo dozorele.

Bosnapasta je naziv za to sredstvo, ki je nastalo pred vojno, ker se je začela izdelovati v Jajcu v Bosni. Kemično se imenuje ta snov klorov baker, ali če ga hočemo imenovati bolj poljudno, bakrena pasta.

Iz dosedanjih izkušenj pri rabi bosnapaste je ugotoviti sledeče: Trde snovi v bosnapasti se mnogo hitreje sesedejo nego v bakreno-galični raztopini. Vsled tega je treba to zmes, preden se jo nalije v škopilnico, vedno dobro v čeburu premešati, da je enakomerna. Ravnotako mora delavec, ki z njo škropi, škopilnico na hrbtu po kakih desetih korakih stresti, da ne pride na dno sama gošča, na vrh pa prerodka in manj učinkovita tekočina. To je treba pri uporabi bakrene paste na vsak način upoštevati.

Kakor se sme škropilni raztopini modre galice pri-mešati salojidina ali antiklora v svrhu istočasnega učinka proti trtni plesnobi, tako se sme mešati salojidin tudi z bosnapasto. Na sto litrov mešanice bosnapaste se doda pol do enega kilograma salojidina.

Oenolog F. Simončič.

## KMET. ŠOLSKE VESTNIK.

Ustanavljanje in organizacija kmetijsko-nadaljevalnih šol. Pod tem naslovom je v 7. številki „Učiteljskega Tovariša“ kot priloga izšel načrt o organizaciji kmetijsko-nadaljevalnih šol, kakor ga je obdelala in sprejela anketa kmetijskih strokovnjakov. Ta načrt je sestavil in uredil kmetijski svetnik g. Viljem Rohrman in vsebuje sledeče glavne točke: Navodilo za ustanavljanje kmetijsko-nadaljevalnih šol; načrt zakona o snovanju in o uredbi kmetijsko-nadaljevalnih šol; pravilnik in učni načrt. Podrobneje o celem ustrojstvu bomo poročali prihodnjč.

Tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme priredi državna kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu 4., 5. in 6. aprila. Pričetek 4. aprila ob osmih zjutraj. Poučujeta teoretično in praktično strokovna učitelja Fr. Malásek in inž. Ferd. Vončina, in sicer o sledečem: setev, oskrbovanje in gnojenje detelj in krmskih mešanice na njivah, gnojenje in oskrbovanje travnikov, naprava novih in zboljšanja starih travnikov; — sestava živalskega telesa; redilne snovi, njih poraba in nadomeščanje; konserviranje krme (sušenje, silaža itd.), proračunanje, priprava in pokladanje krme. Zaradi velike važnosti tega pouka se vabijo gospodarji, da se tečaja v obilnem številu udeležijo. Prijaviti se je čimprej z dopisnico pri ravnateljstvu.

Dvodnevni vinarski tečaj na Kmetijski šoli na Grmu se je vsled hude zime moral preložiti na 7. in 8. marca. Poučevalo se bo teoretično in praktično o napravi vinogradov, reznji trt, itd. Začetek 7. marca t. l. ob poldevetih zjutraj. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se takoj zgleda po dopisnici pri ravnateljstvu Kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto. Ker se takoj na to vrši trodnevni sadjarski tečaj, se ukaže, da lahko obeh tečajev udeležijo, ne da bi jim bilo dvakrat treba potovati v Novo mesto.

Vinarski in sadjarski tečaj priredi Kmetijska šola na Grmu za kmetijske mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v vinarstvu in sadjarstvu, to je v napravi vinogradov, sadovnjakov, trtnic in drevesnic, v cepljenju, obrezovanju in negovanju trt in drevja, v gnojenju in obdelovanju vinogradov in sadovnjakov itd. Vežbanje se vrši pod strokovnim vodstvom in s teoretično utemeljivijo vsakega dela. Tečaj se prične 1. aprila in konča 31. oktobra 1922. Sprejme se 10 do 12 učencev v starosti najmanj 15 let. Učenci dobivajo na zavodu popolnoma prosto oskrbo in mesečno 30 K nagrade.

Bolelni ali slabo razviti mladeniči se ne sprejmejo. Prošnje za sprejem, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole, krstni list ali domovnico in potrdilo županstva o lepem vedenju, je vložiti pri ravnateljstvu državne Kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto, in sicer najpozneje do 15. marca t. l.

## VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Podrobna navodila k vprašanjem glej I. številko.

K vprašanju 23.: Kdaj je najprimernejši čas za setev detelje v 3. številki „Kmetovalca“ je pripomniti še tole: Lucerna sejemno pozneje spomladi, ko se je zemlja že nekoliko ugrela. Sejemo jo samo zase ali pa med jaro žito. Če je zemlja dobro očiščena plevela, je čista setev prav umestna, sicer je pa bolje, da jo sejemo med redek oves, ki daje mladi lucerni varno senco in dobro odejo. V tem slučaju moramo oves na vsak način pokositi, ko je še zelen, kajti drugače nam lucerna močno oslabi.

Vprašanje 24. Pri nas ljudje trdijo, da je treba staremu konju večkrat zobe popiliti, ker sicer težko zoblje. Ker dvomim, da bi bilo to res koristno, zato vprašam: Ali se staremu konju mora večkrat zobe popiliti? (C. U. v l.)

Odgovor: Starim konjem se večkrat pripeti, da se pri gorenjih kožnikih zunanji, pri spodnjih pa notranji robovi premalo obrusijo. Vsled tega nastale ojstrice rade ranijo sluznico ob licih ali pa jezik. Te rane živali tako bolijo, da le s težavo zobljejo, se slinijo in hujšajo. Da se temu odpomore, je treba zobne robe z dletom obsekati ali pa opiliti z zobno pilo. Če pa na sluznici ne najdemo poškodb, nastalih vsled pomanjkljive obrabe zob, potem je piljenje in obsekavanje zob popolnoma brezpotrebno, če ne celo škodljivo.

Vprašanje 25. Imam večjo množino vinskih tropin, iz katerih sem izkuhal žganje. Ker mi gre letos trda z drugimi krmi, bi jih rad pokrmil svoj domači živini. Kako naj pokladam vinske tropine živini? (F. G. v G.)

Odgovor: Vinske tropine so srednje dobra krma, ki prija posebno goveji živini in ovcam. Pokladajo se lahko neprekuhane, to je take, kakor jih dobimo pri napravi vina, ali pa prekuhane, če sirove nalašč prekuhamo ali pa krmimo šele potem, ko smo iz njih pridobili žganje. Prekuhane imajo v našem gospodarstvu sledeče prednosti: Če pokladamo neprekuhane tropine, izgubimo žganje. Neprekuhane so težko prebavljive in provzročajo razne težave pri prebavi: vsebujejo 3—5% alkohola, ki živino utruja in kvarja kakovost mleka; vsebujejo 2—3% vinskega kamna, ki lahko provzroči, da krave povržejo, ali dobe trebušne bolečine, ali so napadene po driski ali rapah. Pri žganjekuhi je ta kamen raztopljen v tekočini, ki ostane v kotlu in se potem izlije. Prekuhane tropine imajo le 0,2—0,7% vinskega kamna. Če sirovih tropin ne moremo sproti pokrmiti, jih stlačimo v kad in posolimo z živinsko soljo. Pred pokladanjem jih prekuhamo ali oparimo, ali čez noč namočimo in pomešamo s slamo ali senom. Prekuhane tropine pa stlačimo še gorke v lesene ali cementne posode, med posamezne plasti potrosimo rezance, posodo pa zatlačimo s plastjo ilovice. Redilna vrednost 350—400 kg suhih vinskih tropin odgovarja približno 100 kg dobrega travniškega sena. Mokrih prekuhanih vinskih tropin se poklada dnevno kravam do največ 12 kg, volom in pitancem do 20 kg. Vlažnih neprekuhanih tropin pa le polovico te količine. Vedno pa je bolje, da krmimo manjše količine, drugače lahko nastopijo posledice, ki smo jih zgoraj omenili. Kot prva posledica pri kravah-molznicah je pa ta, da se mleko zasira.

Inž. V. Sadar.

Vprašanje 26. Letos nameravam pognojiti njivo, na kateri bom sadil krompir, z apnovim dušikom. Krompir bom sadil za plugom in hočem obenem gnojiti, da si prihranim delo. Ali škoduje apnov dušik, potrošen z brazdo, semenskem krompirju? (A. B. v C.)

**Odgovor:** Apnov dušik je ono umetno gnojilo, ki se zelo težko razkrajaja in je vsled tega zelo počasno delujoče. Dušik se v njem nahaja v obliki cianamida, ki je rastlinam škodljiva kemična spojina. Posebne vrste bakterijev pa pretvorijo cianamid najprej v amoniak in nato v salpeter, in s tem omogočijo rastlinam vsrkavanje v apnovem dušiku se nahajajoči dušik. Zaraditega vam vsekako moramo priporočati, da raztrosite apnov dušik najmanj 3 tedne pred saditvijo krompirja po sirovi ali odprti brazdi in greste nato takoj z brano čez njivo. Na ta način spravite apnov dušik v zemljo in preprečite, da se ne poizgubi v zrak iz cianamida se tvoreči plinasti amoniak. Ako primešate k apnovem dušiku še kalijevo sol ter trosite obe gnojili skupno po njivi, lahko upate še na večji in boljši pridelek. Apnovega dušika vzemite na 1 oral 80 kg in približno ravno toliko kalijeve soli. P—j.

**Vprašanje 27.** Mojemu novorojenemu teletu je začel popek otekati, tako da se je naredila že majhna bula. Žilo odvodnico v popkovi zateklini otipam prilično trdo. **Odkod izvira vnetje popka in kako naj to bolezen zdravim?** (L. G. v B.)

**Odgovor:** Vnetje popka, ki napada teleta, žrebeta in jagnjeta, se pojavi prve dni po storitvi. Popek ploščnato zateče, postane vlažen, boleč, deloma rdeč, pozneje gnojen. Vzroki so navadno vedno eni in isti in izvirajo povečini iz onečiščenja popka ali popkovine z umazano steljo ali pa tudi, če starka nateguje popkovino z lizanjem. Kakorhitro se pojavi na popku oteklina, je treba pospeševati gnojenje s toplimi obkladki, n. pr. lanenim semenom, koruzno moko itd., ki se morajo preminjati vsake 2 do 3 ure. Obširneje pojasnilo čitajte v spisu tega „Kmetovalca“ pod naslovom: „Skrb za popek pri novorojenih teletih“. P—j.

## KMETIJSKE NOVICE.

**Tečaj na drž. podkovski šoli.** Obvezni polletni tečaj na držayni podkovski šoli v Ljubljani na Poljanah se prične **1. aprila 1922.** Za vstop v tečaj je vložiti pri vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani do **10. marca 1922.** prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. učno izpričevalo; 5. ubožni list; 6. npravstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu. Skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa.

**Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** se vrši v nedeljo, 5. marca, ob desetih dopoldne občni zbor Sadjarskega društva za Slovenijo. Po zborovanju z zanimivim sporedom se razdele udeleženci v dve skupini. Prva skupina napravi izlet v falsko elektrarno in tvornico za apnov dušik v Rušah, druga skupina si pa ogleda nasade in učne objekte Vinarske in sadjarske šole kakortudi Vrtnarsko podjetje Džamonja & Co. v Mariboru. Z ozirom na gospodarski pomen sadjereje za Slovenijo se pričakuje čim obilnejše udeležbe.

## URADNE VESTI.

**Popravek.** V zadnji številki (3.) „Kmetovalca“ na strani 29. se mora pri 19. vprašanju v odgovoru prva beseda v prvi vrsti pravilno glasiti „kalnost“, v šesti vrsti šesta beseda pa „sluzni“.

### RAZGLAS.

#### Tečaj na državni podkovski šoli.

Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani na Poljanah, se prične **1. aprila 1922.**

Za vstop v tečaj je vložiti pri vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani do

**10. marca 1922.**

prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. učno izpričevalo; 5. ubožni list; 6. npravstveno izpričevalo.

Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu. Skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige.

Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa.

#### Državna podkovska šola v Ljubljani,

dne 10. februarja 1922.

## VABILO

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo

### SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

**Bučka,** v nedeljo, 19. marca 1922., ob treh popoldne v hiši načelnika;

**Predoslje,** v nedeljo, 2. aprila 1922., ob treh popoldne v „Društvenem domu“;

**Ptuj,** v nedeljo, 19. marca 1922., ob devetih dopoldne v dvorani gospe Zupančič v Ptuj;

**Sovoden,** na praznik, 25. marca 1922., ob treh popoldne v prostorih g. Franca Telbana;

**Sv. Peter-Negova,** v nedeljo, 26. marca 1922., po rani maši v šoli v Negovi;

**Št. Jur ob Taboru,** v nedeljo, 19. marca 1922., po prvi maši v šoli;

**Trbovlje,** v nedeljo, 19. marca 1922., ob treh popoldne v šoli;

**Vransko,** v nedeljo, 19. marca 1922., ob devetih zjutraj v salonu g. Ivana Brinovca na Vranskem,

### SPORED:

1. Točke 2.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

**Koprivnik v Bohinju,** v nedeljo, 19. marca 1922., po deseti maši v šoli;

**Muta na Dravi,** v nedeljo, 12. marca 1922., ob dveh popoldne pri Zagajšku na Muti;

**Vuzenica,** v nedeljo, 12. marca 1922., ob osmih zjutraj v šoli.

### Predavanja se vrše pri sledečih podružnicah:

**Šalek,** 5. marca, po jutranji maši v šoli;

**Šoštanj,** 5. marca, ob dveh popoldne v cerkveni hiši;

**Gor. Logatec,** 5. marca, ob treh popoldne pri Fr. Urbasu;

**Planina,** 12. marca, ob treh popoldne v šoli;

**Muta na Dravi,** 12. marca, ob dveh popoldne pri Zagajšku na Muti;

**Vuzenica,** 12. marca, ob osmih zjutraj v šoli.

**Zborovanje podružnice Kmetijske družbe v Št. Jurju ob j. ž.** dne 12. marca ob devetih dopoldne v ljudski šoli o zadevi pridelovanja in predelovanja lanu.

Gre se za to, da se proizvajanje prediva razširi. Vprašanje težav predelovanja lanu in prediva je pa rešeno s pripravljenostjo tvornice g. Sinkovca na Grosupljem, ki bo pri tem zborovanju zastopana. Tedaj se lahko tudi vsakdo oglasi za dobro rusko seme, od katerega je kakovost prediva mnogo odvisna.

Pri tej priliki bi se lahko lanarstvo nekako organiziralo. Pridelovalci lanu bi znali dobivati za svojo sirovo robo ali že gotove izdelke (platno) ali pa primerno plačilo.

Predsednik: **Ivan Belle.**

## VABILO

k občnemu zboru Vinarskega in sadjarskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru, ki bo v soboto, 18. marca 1922., ob enajstih dopoldne v prostorih Vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Spored: 1. poročilo o dosedanem delovanju odseka; 2. računsko poročilo; 3. volitev načelnika, njegovega

namestnika in odbornikov za dobo treh let; 4. osnova vinar-  
skih društev, ozir. pokrajinske zveze vinogradnikov za Slo-  
venijo, na podlagi od oblasti odobrenih pravil; 5. kratko po-  
ročilo o tačasnem stanju vinarstva in sadjarstva ter posveto-  
vanje o korakih, ki jih je podvzeti, da se tem dvem važnim  
panogam kmetijstva zagotovi obstoj in nadaljnji procvit; 6.  
slučajnosti. — Glasom § 7. pravil „so člani občnega zbora:  
po en zastopnik vsake vinarske ali kletarske ali sadjarske za-  
druge, ozir. vinarskega, kletarskega ali sadjarskega društva  
ter zastopniki podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo iz slo-  
vensko-štajerske pokrajine. Zadruga, društva in podružnice do  
200 članov pošljejo po enega zastopnika, za vsakih nadaljnjih  
100 članov pa še po enega. Zastopniki morajo biti lastniki vino-  
gradov ali sadonosnikov ali pa vinarski in sadjarski strokov-  
njaki.“ — Zaradi točke 4. dnevnega reda se vabijo posebno vsi  
p. n. gg. predsedniki kmetijskih podružnic iz vinorodnih kra-  
jev, da se seje polnoštevilno udeležijo, ker se je treba dogovoriti  
glede enotnega postopanja pri osnovni prepotrebne organizacije  
vinogradnikov. — Maribor, 20. februarja 1922. — Predsednik:  
Puklavec.

## ZAPISNIK SEJE

### glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo

v sredo 25. januarja 1922.

(Konec.)

Družba se naj v tem zmislu iniciativno postavi na čelo  
gibanja za povzdigo našega kmetijstva, da bo Slovenija tudi  
pri tem delu prednačila in bo tako pridobila novih zaslug in  
nove časti, ki bo vredno svoje nadstopetdesetletne preteklosti.  
Gg. odborniki naj pa ne domnevaljo, da sem tak optimist, ki  
misli vse to z vidnim uspehom takoj doseči, a na drugi strani  
pa tudi nisem pesimist, ki bi dvomil, da se ne da sčasom ob  
neumornem delu silno veliko doseči, kajti pospeševanje kme-  
tijstva je zadeva, ki glasom preizkušeni počasi svoj sad rodi  
in se vidne posledice kažejo šele po desetletjih.

To je moj načrt na polju kmetijske prosvete.

G. Ažman se pritožuje, da se v „Kmetovalcu“ premalo  
upoštevajo živinoreja, mlekarstvo in sirsarstvo, preveč člankov  
je pa iz vinogradništva. Priporoča, naj se v bodoče malo več  
piše o prvo navedenih kmetijskih panogah. Konjereja sama,  
posebno na Gorenjskem ni tako važna in izgleda, da sploh  
propada.

Nadalje stavi dvoje predlogov:

1. Upravičenci iz Srednje vasi v Bohinju so že 10. junija  
l. 1921. vložili prošnjo, da se jim zopet dodelijo oni planinski  
pašniki, ki so jih nekdanj imeli v lasti. Ker dosedaj še nimajo  
nikake rešitve, ponavljajo svojo prošnjo, ki jo predlagajo  
družbi s priporočilom, da jo ta priporoča v ugodno rešitev.

2. V Lescah se je ustanovila živinorejska zadruga, ki pa  
nima nikakega planinskega pašnika. Kmetijska družba naj po-  
sreduje, da dobi ta zadruga primerno planino za pašo.

Oba predloga g. Ažmana se soglasno sprejmeta.

G. Jarc pohvali načrt g. predsednika. G. predsednik pa  
je pozabil na eno: na našo kmetijsko gospodinjstvo:

1. Potreben je strokovni prerod tudi kmetijske-  
ga ženstva. Z ženami se pridobi tudi može. Naše ženske  
je treba poučiti o perutinarstvu, vrtnarstvu, pridelovanju še-  
mena, živinoreji, mlekarstvu itd. Posebno živinoreja sloni po-  
največ na naših gospodinjah. „Kmetovalec“ naj prinaša tudi  
take članke.

2. Kmetijska predavanja nimajo zadostnega uspeha, ker  
so premalo nazorna. Tak pouk se naj vrši bolj praktično po  
hlevih, sadnih vrtovih itd. K predavanju bi bilo vzeti tudi sli-  
ke n. pr. rastlinskih škodljivcev. Veliko bi koristil tudi skiopti-  
kon, s katerim bi se predočevale razne živalske pasme, rast-  
linske škodljivce, življenje rastlin. Za nabavo skioptikona bi

bilo naprositi za poseben kredit. Prirejevati bi bilo okrajna  
zborovanja s kratkim programom, na katerih bi se obdelalo  
podrobna vprašanja.

3. Treba bi bilo stopiti v stike s prosvetnimi organiza-  
cijami po mestih ter tudi tukaj prirejevati predavanja o kme-  
tijstvu, da se s tem zainteresira tudi meščane, delavce, dijake  
in tako dalje.

G. predsednik predlaga, naj se prevedejo razne knji-  
žice in se izdajo kot gospodarska navodila.

G. Černagoy priporoča, naj objavlja „Kmetovalec“ le  
kratke, a mnogovrstne članke. Glavno je izobrazba ljudstva s  
predavanji. Težišče vsega tega dela pa ostane v učiteljstvu.  
Če sedaj ni to tako, kakor bi si želeli, je to posledica vojne.  
Tudi ljudstvo je krivo, ker premalo upošteva učiteljstvo na  
kmetijskih šolah na Grmu, v Št. Jurju in v Mariboru. Tudi pri  
ustanovitvi omladinskih klubov bo učitelj pravi voditelj. V to  
svrhu je pa treba zadostnega kredita, kajti otroke je treba pri-  
dobiti z nagradami.

G. Brenčič poroča o uspehih gospodinjskih tečajev na  
Štajerskem. Zanimanje med ljudstvom zanje rase vedno bolj.  
Priporoča, da se uredijo tudi šesttedenski tečaji za kmetijske  
fante pozimi. — „Konjerejec“ je potreben posebno za Štajerce,  
ki so pripravljani nekaj prispevati, da tudi nadalje izhaja. —  
Članki iz sadjereje in vinarstva se naj oddajo „Sadjarju“.

G. Steblovnik priporoča, da se naj Kmetijska družba  
zavzame za sledeče:

1. Učiteljišča se naj temeljito preuredijo, da dobe učitelji  
pojmi in veselje do kmetijstva;

2. omladinski klubi se mu ne dopadejo: pač pa priporoča,  
da se obligatno uvede kmetijsko-nadaljevalni pouk, četudi mor-  
da samo ob nedeljah;

3. vpelje se naj pouk o kmetijstvu za vojake.

G. predsednik se zahvali g. odbornikom za njih iz-  
ražena mnenja. Vsi ti predlogi se bodo smatrali kot iniciativni.

Točki dnevnega reda: Izprememba pravil Gospodinjske  
šole Kmetijske družbe in poročilo o blagovnem prometu se  
pustita za prihodnjo sejo, ki se vrši prihodnji mesec.

G. Meden predlaga:

1. naj se Kmetijska družba zavzame za to, da bodi izvoz  
živine prost, neomejen;

2. naj se ukine naredba, po kateri je dovoljeno klanje ži-  
vine, posebno prasičev, za izvoz le v klavnici v Ljubljani; klan-  
je se naj dovoli tudi drugod v bližini meje;

3. Kmetijska družba naj izposluje, da se dovoli izvoz ži-  
vine tudi po cesti in ne samo po železnici.

Predlogi se sprejmejo.

G. Jarc predlaga, naj družba odpošlje na finančno mi-  
nistrstvo vlogo, v kateri se naj zahteva, da se za od nas iz-  
voženo živino zahteva plačilo v naši valuti, v dinarjih.

### Priglasitev novih podružnic.

Glavni odbor sklene, da se vsi spisi glede nanovo prijav-  
ljenih podružnic pregledajo po posebnem odseku, v katerega  
se izvolijo sledeči gg. odborniki: Jarc, Košar, Černe I. in Pipan.

G. Jarc stavi predlog, da se naj v bodoče vrše odborove  
seje celodnevno, in sicer od devetih do dvanajstih popoldne in  
od treh do petih popoldne. Predlog se sprejme.

V pripravljalni odbor za sladkorno industrijo se kot za-  
stopnik Kmetijske družbe določi družbeni tajnik.

Odbor vzame na znanje poročilo tajnika, da se tiska II.  
natis knjige inž. A. Šivica: Navodilo o merjenju lesa, in da je  
v ta namen dovolilo ministrstvo za šume in rude podporo v zne-  
sku 13.324 K.

Rešijo se še nekatere vloge korporacij.

Vsi nanovo priglašeni udje se sprejmejo.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključi g. predsednik  
odborovo sejo.



# KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo**  
**Kmetijske družbe za Slovenijo.**



•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto. Za inozemstvo 15 D. — Posamezna številka stane 50 para. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 30 D, na 1/4 strani 150 D, na 1/8 strani 75 D, na 1/16 strani 50 D, na 1/32 strani 25 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

č. 4. Ljubljana, 28. februarja 1922. Letnik XXXIX.

**Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.**

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

### Semena:

Seme krmilne pese, pristno severo-nemško blago, rdečo in rumeno mamutovko ali ekeodorfovko po 6 Din kg, Oberndorfer in Leutewitzer po 7 Din kg. Semensko peso je Kmetijska družba naročila naravnost od svetovnoznane vzgojevalca Metteja iz Quedlinburga v Severni Nemčiji. Opozarjamo ude posebno na elitno vrsto (Schlossware) Oberndorfer in Leutewitzer, ki jo na podlagi večletnih poskusov kar najbolje priporočamo in ki so pod jamstvom novih nemških norm k zakonu o kontroli semena.

Semensko deteljo, nemško lucerno kakor tudi domačo, družba že sedaj oddaja svojim udom. Oddaja samo najskrbneje čiščeno seme, ki je preiskano po državnem preizkuševališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg so opremljene z izvirnimi plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljatve p evzame družba se do tja ki „čistost“ i brezpredeničnosti. — Cene za semensko deteljo so naslednje:

domača detelja v celih vrečah po 100 kg	Din 30.— kg
„ „ v nadrobni oddaji	„ 32.— „
semé lucerne v celih vrečah po 100 kg	„ 28.— „
„ „ v nadrobni oddaji	„ 30.— „

Pri nadrobni oddaji se računí posebej še poštnina in vrečica ali zavitek. Udje naj z naročanjem ne odlašajo, ker utegne družbi pičila zaloga poiti in pozneje navadno dobrega semena ni več po primernih cenah dobiti.

Semenska trava. Družba bo oddajala svojim udom dobre semenske trave iz Nemčije in Amerike. Sedaj se je družbi posrečilo nakupiti vagon semena deset raznih žlahtnih trav. Ta pošiljatev preko Hamburga je že dospela. Družba sprejema od udov prijave in bo naročitev točno izvršila, v kolikor bo omenjena množina pač zadoščala zahtevam.

V zalogi so naslednje vrste:

rumena detelja	10.— Din za kg
bela detelja	20.— „ „ „
brezpredenični mačji rep	14.— „ „ „
pasja trava	20.— „ „ „
angleška ljuljka, 844	9.— „ „ „
angleška ljuljka, 843	12.— „ „ „
laška ljuljka	11.— „ „ „
travniška mešanica	7.— „ „ „
prvovrstna travniška mešanica	11.— „ „ „

Cene za semena veljajo za odjem najmanje 5 kg in se ovojtnina in poština posebe računata. Ovojtnina se računa po lastni ceni ter se ne sprejme nazaj, poština znaša od zavitekov do 10 kg 10 dinarjev, od 10 do 15 kg 15 dinarjev, od 15 do 20 kg 20 dinarjev. Za povzete zavitke je plačati pri predaji razen pristojbin za zavitke še pristojbino za nakaznico. Radi visokih poštinih pristojbin priporočamo udom, da si semena prilično v Ljubljani osebno kupijo. Kdor tega ne more pa naj vsaj kupnino naprej vplača potom položnice 10712 na račun Kmetijske družbe pri poštnem ček. uradu, da si prihrani povzetih pristojbin. Priračunati pa mora vselej k poštnini še ovojtnino 3 dinarjev od vsakih 5 kg poštnega ovoja.

### Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik z 19% dušika, z oljem prepariran, po 210 Din 100 kg, dobi se v vrečah po 75 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 180 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna zdrobna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 140 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforovi kisline po 140 din. sto kg.

Thomasova žlindra. Po dolgoletnem presledku utegne Kmetijska družba prejeti že v kratkem prvo pošiljatev Thomasove žlindre. To fosforovo gnojilo pride že te dni in sicer to pot iz Francoskega; družbi danes še ni povsem znano, koliko odstotkov skupne fosforove kisline bo Thomasova žlindra vsebovala in koliko bo znašala voznina. Zato tudi natančne cene še ne moremo objaviti, približno pa vemo, da bo stala Thomasova žlindra vsled visoke francoske valute okoli 220 Din 100 kilogramov. Radi visoke cene je družba za prvo naročila le zelo omejeno količino, deset vagonov za one kmetovalce, ki gnojijo najraje z žlindro ne glede na ceno. Da pa ne bo treba žlindre po dospelku v Ljubljani prevažati iz kolo-

dvora v skladišča, zato naj one podružnice, ki nameravajo vzeti cel vagon ali vsaj pol vagona, takoj ko dobijo ta list brzojavijo svoje naročilo družbi, ker bodo podružnice tako na vsak način vsaj nekoliko ceneje prišle do gnojila naravnost s košodvora.

### Krmila:

**Ogrščine cele tropine** (rapsove tropine) po 2·30 Din brez vreč. Te tropine v kolačih imajo enako redilno vrednost kakor lanene tropine.

**Poklajno apno** vsebuje 38% fosforove kisline od koje je 80% raztopljive, je zopet v zalogi. Tega prvovrstnega krmilnega apna iz kosti pri nas dolgo let ni bilo dobiti, dočim so udje močno zanj povpraševali. Cena poklajnemu apnu je v izvornih vrečah, težkih 80 kg po 5·50 Din kilogram, v manjših množinah pa 6 Din kilogram. Za manjše pošiljke na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 10 Din za poštino, zavoj, vozni list itd. Manj kakor 10 kg se ne razpošilja. **Opozorjamo, da je poklajno apno nujno potreben dodatek h krmili, ker krmila nimajo dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da precipitiranega poklajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi in dragimi redilnimi štopami za živino.**

**Ribja moka.** Kmetijska družba bo imela kmalu v zalogi priljubljeno ribjo moko, ki je izborno močno krmilo za prasiče in perutnino in ki jo je oddala družba med vojno vsako leto svojim udom mnogo vagonov. Pri ribji moki, ki naj bo primerna za krmljenje, je najvažnejše, da zanesljivo nima v sebi preveč toščobe in tudi ne preveč soli. Taka ribja moka vsebuje 50—60% beljakovin, 20—30% fosforokislega apna, le 1 do 2% toščobe in največ 3% soli. Povprečno vsebuje norveška ribja moka le po 2 odstotka soli, je torej absolutno rečna na soli, kar je zlasti važno pri reji mladih prasičev, ki je sol zanje zelo kvarna. Cena ribji moki bo pri odjemu 100 kg v originalni vreči 8 Din za kilogram, na drobna 8·50 Din za kilogram. Opozorjamo na strokovni spis glede uporabe in učinka ribje moke, ki je izšel kot št. 41. Gospodarskih navodil.

**Riževi otrobi,** vsebuječi 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1·90 Din za 1 kg z vrečami.

### Vinogradniške in vrtno potrebščine:

**Antiklor** (gl. salojidin).

**Bakrena pasta** (Bosna pasta) 3·50 Din za kg v čebrih po 50 in 100 kg. Čebri se ne računijo posebej. Najboljši strokovnjaki priporočajo nakup tega najučinkovitejšega in lahko uporabljivega sredstva proti peronospori ali paležu na trti. (Glej inserat).

**Drevesne škropilnice** za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

**Eponit,** s katerim se vzame vinu vsak zopern okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 30 Din kilogram, poština in ovoj posebej.

**Gumijevi trakovi,** najmočnejši od trdke Pirelli, Milano, za vezanje trt po 100 Din kg.

**Gumijeve cevi**  $1\frac{1}{2}$  mm in  $1\frac{7}{16}$  mm po 15 Din meter.

**Gumijeve plošče** (sklopke) za trtne škropilnice po Din 7·50 komad.

**Modra galica** je razprodana.

**Pred ogledalom** more vsakdo vsaki dan opaziti kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova „Elsa“ pomada za lice, Fellerova „Elsa“ Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj z poštino 52 kron) Fellerovo „Elsa“-liljno mlečno milo, najboljše „milo lepote“ 4 kosi poštine prosto 98 kron. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsa trg št. 333. Hrvaško.

## Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati pol dinarja v denarju ali znakah najmanj pa skupaj Din. 5.— sicer se naznanila ne objavi.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.

### Mlinske kamne,

sekane iz najboljše bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisмено garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju.

### Priporočila se tvrdka

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in kolosa, potrebščine za gospodinjstvo, krojače; čevljarje in sedlarje.

### Semena

vseh vrst priporočila Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. — Zahtevajte cenovnik!

### Ponudite vse porabne zlate

predmete, verižice, prstane, obeske, zaplestnice, uhane itd. — kateri predmeti Vam ležijo doma in jih ne nosite, — trdki F. Čuden, trgovina ur, zlatnine in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ul. 1.

### Ambrož & Grošičar,

strgarska in strojno klučavničarska delavnica, Trnovski pristan št. 32, Ljubljana. Prevzema vsakovrstna popravila kakor tudi delno nova naročila in sicer: poljedelske stroje, mlince itd. ter vsa v to svrhu spadajoča dela. Vsa naročila izvršiva solidno in točno.

**Natrijev tiosulfat** (gl. salojidin).

**Petrofenol,** sredstvo zoper krvavo uš, po 12·50 Din 1 kg v posodi kupca.

**Railija,** majunga extrissima, po 9·50 Din kilogram.

**Salojidin,** (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

**Škropilnice** (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena za komad 400 Din.

**Tobačni izvleček** imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnici po 5 kg 35 Din brez poštine.

**Žveplenokislo glino** namesto galuna, kot dodatek galične-mu škropivu, ima Kmetijska družba v zalogi ter jo oddaja po 1 Din kilogram. Izkušnje so pokazale, da lahko z dobrim uspehom za učinkovitost primešamo galici polovico **žveplenokisla gline** in si na ta način prihranimo polovico drage galice. Namesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le poldrugo ali eno kilo galice in ravnolotilo gline, apna pa kakor navadno. uspeh bo gotovo popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Vporabo gline priporočamo zaradi tega, ker dež ne odpere te brozge raz listje in trte tako hitro kakor navadno brozgo.

**Žveplene ploščice** ali žvepleni nabček na juti za žvepljanje sodov, najboljše, brez arzena po 7 Din kilogram, na azbestu po 11 Din kilogram.

**Želatina** za čiščenja vina po 45 Din kilogram.

**Žveplalniki,** ročni po 70— Din za komad.

**Žveplo,** dvojno rafinirano, superventilirano, 85—95 Chancel, 90/100% finosti, v vrečah po 50 kg po Din 4.—, manjše množine po Din 4·50 za kg.

### Razne kmetijske potrebščine:

**Antivit** v varstvo setev pšenice, turšice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kakošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnicah po 1 kilogram za 45 Din, pol kilograma za 25 Din, četrtil kilograma za 15 Din, osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6·25 Din.

**Stroj.** Družba je prejela po še razmeroma nizkih cenah nekaj trderjev in jih oddaja: Št. I. a po Din 1500.—; št. I. b po Din 1250.—; št. I. po Din 1850.—; št. II. po Din 2050.—. Vsakdo si stroje lahko preje ogleda v družbenih prostorih na Turjaškem trgu.

Prejeli smo tudi več vrst bran, ki stanejo od Din 175.— do Din 275.— in eno 13 redno sejalic, ki stane Din 2250.—.

**Bakrena pasta „Bosna“.** Tvornica bakrene paste je sporočila Kmetijski družbi, da more dobaviti to pasto za najnižjo ceno 660 nemško-avstrijskih kron kilogram, kar znaša v našem denarju danes najmanj 8 Din za 1 kilogram. Opozorimo ude vinogradnike na to dejstvo, ter jih nujno pozivljamo, da naj to važno sredstvo za zatiranje peronospore takoj še po stari ceni pri družbi naročijo, sicer utegnejo pozneje pasto dosti dražje plačati.

**Na vse denarne pošiljke, naj se napiše, v kakšno svrho so poslane.**

### Pohištvo

za vse sloje dovršeno, trepežno in ceno kakor tudi vse vrste tapetniških del priporočata BRATA SFVER, Ljubljana, Gosposvetska c. 13. (Kolizej).

### Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi J. Požarnik, Ljubljana, Dalmatinova ul. 1./I. Posredovalci se dobro plačajo.

### Vse poljedelske stroje

najboljše kakovosti prodala „Agraria“, Dunaj 6. Rechte Wienzeile 1. Zastopnik H. Bien, Gut Bärenhof, Braslovče.

### Ženitna ponudba!

Mladenci prikupljive znanosti s premoženjem nad 500.000 K, se želijo priženiti k deklici ali vdovi, ki ji imela posestvo, mlin ali kako drugo podjetje. Le resne ponudbe na upravo „Kmetovalca“.

## Hlode, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Hiriša, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnico. Plačujejo se najvišje dnevne cene

Nakupimo več **bukovih drv** takoj ali spom-vagonov suhih **ladji**. Ponudbe z navedbo cene poslati Kmetijski družbi v Ljubljani.

## Kupujem ržene rožičke,

sušene gobe, lipov cvet in drugo lekovito bilje. —

## Nudim najboljše semenje

za vrt in za njivo. Trgovina semenja Tima Vladisavljevič, Beograd.

## Naprodaj je kobila,

breja, stara 8 let, visoka 15 pesti, gdečkaste barve pri posestniku **Janezu Oman, Zabnica 17** pri Skofji Loki. Cena 5000 dinarjev.

## Lepe hraste

kupim. Ponudbe je poslati na **Fran Repič, Ljubljana, Kolizejska ulica 18.**

## Spargelneve sadike,

močno vkoreninjene, enoletne (brannschweiger in schneekopf) ima naprodaj komad 1 (en) dinar **Mik. Kovačič, posestnik, Sv. Peter** niže Maribora.

## Dve breji kravi,

dobri mlekarici, se radi pomanjkanja krme ceno prodajo. **J. Jelenič, Stara pot 1, Ljubljana.**

## Konjsko prsno opremo

za dva konja, najfinejšega izdelka z nikelnastim okovjem, iz prvovrstnega usnja, proda za 9000 K **A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21.**

## Oskrbnik

(Schaffer) popolnoma več vseh poljedelskih in gospodarskih poslov (umetnega gnojenja, živinoreje i. t. d.), kateri bi osebno tudi pri delu pomagali, se išče za manjše gospodarstvo. Ponudbe z navedbo doseganega poslovanja je nasloviti na **Zelezarno na Muti ob Dravi.**

## Vitelj (gepelj)

z mlatilnico ali brez nje, kupi **Iz. Omahen, Bela cerkev, Dolenjsko.**

## Sena,

nekaj vagonov sladkega, gorskega, vezanega proda **Ludovic Modic, Bloška Polica** pri Rakeku.

## Vinogradniki pozor!

Na suho cepilene trte so na prodaj in sicer najbolj rodovitne vrste. V zalogi je tudi več tisoč necepljenih vkoreninjenih trt šmarnc, ki zelo bogato rodijo. Ni treba skropiti in žveplati. Vino je posebno močno in okusno. Vsak naj si čimprej naroči trte, ker je zaloga majhna in bo vladalo pomanjkanje. Vsak naročnik naj pošlje za odgovor kuverto in znamko. Cena trtam po dogovoru. Isti kupi tudi **Portalis** ključce ter prosi za ponudbe. **Franc Slodnjak, trtničar, Sv. Lovrenč v Slov. goricah, pošta Juršinci** pri Ptulu, Slovenija.

## Naučnika

kateri ima veselje za vrtnarstvo išče se. Objašnje-nje daje **Ribogojstvo Zdenčina** kraj Zagreba.

## Bencinmotore,

domače, sadjevne in snažilne mlince, trijerje, koruzotrebce, reporezce, krmorezne stroje, krmosilivce, mlatilne stroje, gepeljne, preše za sadje, osovčne sesalke, domače peči itd, dobavlja takoj **Stan. Schmid, Strass (untervegau) Štajersko.**

## Služba mlekarja

se odda na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novemestu. Bližja polasnica daje ravnateljstvo šole.

## Zamenja se

1000 kg jarega ječmena s pšenico ali ovsom. Ponudbe na naslov: **Josip Bergman, Poljanska c. 87**

## Zakonska dvojica

se išče takoj za delo na srednji kmetiji, hrano in sanovanje preskrbljeno. **Globočnik Ant., Mošnje št. 17, p. Radovljica.**

## Kupim

dobro ohranjen, že rabljen obračalnik in grablje. Ponudbe z navedbo cene na upravnitvo „Kmetovalca“.

## Prodam

2 železna pluga z dolgo desko in 1 koleselj, vse rabljeno, a v dobrem stanju. **I. Černe, posestnik, Zc. Siška 25, Ljubljana 7.**

## Naprodaj

imam večjo množino za presaditi prav lepih div-jih **koštanjev, mlade rasti Alojzij Zajc, Bellevue, Siška - Ljubljana.**

## Delavsko družino

z 3-4 delavci za poljsko delo sprejme na stanovanje s kurjavo in delom zemlje, dnevno plačo po dogovoru Oskrbništvo grajščine **Novi klošter** pri sv. Petru v Sav. dolini.

## Bencin-motor

(6-8 H.P.), slamoreznica št. 4, mlatilnica ter kosilni stroj — vse v dobrem stanju — se takoj proda. Cena po dogovoru. **Gašper Šmid, grajšček Komenda.**

## Sadna drevesa

in sicer 2000 jablan (šampanjskih renet in pisanih kardinalov) in 1000 hrušk (topk, koroških moštnic in rumenk) proda jabolane po 25 K in hruške po 30 K postavljene na kolodvor **Škofja Loka. Franc Hafner, posestnik Sv. Duh št. 21, pošta Skofja Loka.**

## Občni zbor

### Posojilnice in hranilnice v Moravčah

se vrši

v soboto, 25. marca 1922 ob 3. uri popoldne v dvorani Zadrufnega doma v Moravčah.

### SPORED:

1. Poročilo načelstva
2. Poročilo nadzorništvu.
3. Volitev načelstva.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti.

Moravčec, 23. februarja 1922.

Načelstvo.

## Koranit

asbestni škrljavec, najboljše sredstvo sedanosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v **Karlovcu (Hrvatska).**

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

### Fran Hočevnar,

Moste, p. Žirovnica (Gorenjsko).

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

Pripoznavo najboljšo 20

### mlinske kamne

kakor tudi kamne za ročne mlince in viteljne izdeluje in razpošilja v vseh velikostih

### Franc Zdolšek

posestnik in izdelovatelj mlin. kamnov **Št. Jurij ob južni železnici (Slovenija).**

Cene zmerne!  
Točna postrežba!

## Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje

„Kmetovalca“!

Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v **Kmetijski družbi**, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

## Kočjaškega pomočnika

ne izpod 17 let sprejme Oskrbništvo grajščine **Novi klošter** pri sv. Petru v Sav. dolini. Plača po dogovoru.

## Enoletnega braka

čistokrvne istranske pasme, proda, cena po dogovoru **H. Sušnik, Količevo št. 5, p. Dob** pri Domžalah.

## Mlin na prodaj

Občinski mlin v Trbovljah se proda na javni dražbi, ki se bo vršila dne 12. marca t. l. ob 10. uri popoldne na licu mesta v Trbovljah. Notranja oprava, s 3 kamni in stopo, je v dobrem stanju. Poleg mlina se proda tudi 15 arov zemlje. Vzklicna cena 30.000 Din. Morebitna polasnica je dobiti pri županstvu v Trbovljah.

## Kmečki mlin

popolnoma nov, najboljši kamni, vporaben za pogon na roko, gepelj, motorno ali vodno moč, se proda vsled preselitve. Naslov v upravnitvo pod: **Kmečki mlin 1922.**

## Vabilo

### na redni občni zbor „Mlekarke zadruga“ na Skaručni

registrovane zadruga z omejenim poroštvom ki se bo vršil

v sredo 8. marca 1922 ob 3. uri pop.

v gostilni **Seršen na Skaručni**

s sledečim sporedom:

1. Poročilo načelstva o poslovnem letu 1921.
2. Poročilo nadzorstva in potrjenje letnega računa.
3. Nadomesna volitev enega člana načelstva.
4. Slučajnosti.

Skaručna, dne 23. februarja 1922.

Načelstvo.

## Zaloga kmetijskega orodja

tovarne

## Rud. Sack

Leipzig-Plagwitz

pri **Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.**

Onim, ki ljubijo napredek!

Stoterokrat poplačan trud!

Opozarjamo kmetovalce na zelo dobro in lahko vporabljivo

**GALIČNO PASTO „BOSNA“**

ki je najbolj pripravno in po strokovnih izkušnjah najučinkovitejše sredstvo zoper peronosporo in druge rastlinske bolezni. Vporablja se lahko tudi mesto galice za škropljenje krompirja. Dobi se v čebrih po 25, 50 in 100 kg pri **Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.**

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

## Fellerjev „ELSAFLUID“

kot KOSMETIKUM



za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot blago delujoče in

zelo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbtá, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in bolje delujoč nego francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z

zavitkom in s poštino za vsakega: dvojnate ali 1 špeciálna steklenica 48 K.

za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 špec. steklenice . 168 K  
24 dvojn. ali 8 špec. steklenice . 280 „  
36 dvojn. ali 12 špec. steklenice . 394 „  
poštine prosto na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi popust v naravi.

Razno: Elsa obliž za kurja očesa 5 K in 7:50 K; Elsa mentolni klinčiči 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K; pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa voda za usta 36 K; Elsa kolonska voda 41 K; Elsa šumski miris 41 K; glicerin 6 in 30 K; Lysol, Lysiform 30 K; kineški čaj; Elsa mrčesni prašek 15 K; strup za podgane in miši po 8 in 12 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar  
Stubica donja, Elsatrg št. 333 (Hrvaško).

## Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

**Franjo Repič**  
sodarski mojster  
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemalo se v te stroko spadajoča posravnila.

**Solidno delo!**

Cene zmerno! Točna postržba!

## Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodarska cesta  
**šivalni stroji in stroji za pletenje**

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linc. Ustanovljena l. 1867.  
Vezenje poučuje brezplačno.

**Pisalni stroji „ADLER“**

Ceniki zastonj in franko.

**Kolesa iz prvih tovarn:**

DÜRKOPP, STYRIA, WAFENRAD.

**Vinometre „Bernadot“** — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tannin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

**drogerija ANTON RANC**

Ljubljana, Židovska ulica 1.

## Lepota

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo z razumnim negovanjem lepote. — Lekarnarju Fellerju je dospeljo na tisoče priznalnih pisem iz vseh strani sveta!

„ELSA“ lilično mlečno milo najboljšo blago, najfinejšo „milo lepote“; 4 kosí z zavitkom in s poštino 98 K.



„ELSA“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka

z zavitkom in poštino 52 kron.

„ELSA“ tanochina pomada za rast las krepí kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zavitkom in poštino 52 K.

Prodajalci, kateri naročijo najmanj 12 kosov od posameznih predmetov, dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 15 K; brkomaz 8 K; najfinejši Heza puder drla Klugerja v velikih originalnih škatljah 30 K; najfinejši Heza zobni prašek v patentiranih škatljah 30 K; puder za zospe v vrečicah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K; v vrečicah 5 K; Šachet-dišava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo 12 listkov 24 K; najfinejši parfem po 40 in 50 K močna voda za lase 58 K. Pri teh predmetih se računajo zavitek in poština posebej.

EUGEN V. FELLER, lekarnar  
Stubica donja, Elsatrg št. 333, (Hrvaško).

## Platin, zlato in srebro

kupuje tvrdka

**I. AVGUSTIN**

Dunajska c. 36

## Ivan Komatič

prodajalec strojev  
v Ljubljani, Gradšiče  
št. 11, prtiličje.

prilporeča kot dolgoletni zastopnik znane, dobre

kmetijske stroje (slamorenice, mlatilnice, gepelne, slamo-rezne nože) i. dr.

Tudi imam v zalogi v Mariboru brzopaljnikke vseh velikosti od 60 l dalje, s pocinkaním parnim sodom.

Gepelne in mlatilnice se pri oddaji po dogovoru tudi postavljá (montira).

## Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.



Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znaníh tvornic „Welsla“.

## Kmetijska družba

ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
2. Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu . . . . .	1.20
3. Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini . . . . .	1.—
5. M. Kostanjevec: O užitnini od vina in mesa . . . . .	6.—
8. Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev . . . . .	1.20
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem . . . . .	2.80
12. Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špallrju. (B. Skalický) . . . . .	2.—
13. O sestavljanju in setvi travnih mešaníc. (Weinzler-Turk) . . . . .	4.—
15. Steuert - arnik: Soseđa Razumnika konjereja . . . . .	4.—
Živnozdr. Lovro Tepina: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejem . . . . .	45.—

## Kmetska posojilnica

lublanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po 3% (1)

vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu o zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 115,000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1,200.000 kron.